

Mária Sepešiová

KONIEC
alebo
v
začiatok

Eko-konzult

ISBN 80-8079-010-8
© Mária Sepešiová, 2004
© Eko-konzult, 2004

Publikácia neprešla vo vydavateľstve redakčnou ani jazykovou úpravou.

Úvodné slovo

V živote každého človeka príde chvíľa, kedy si uvedomí, že žije v akomsi neskutočnom svete.

Všetko, čomu dovtedy veril, sa mu zrazu zdá byť malé a úbohé, ako by sa celý jeho život odohrával len kdesi na okraji, na periférii života – a on sa odrazu ocitol v závoze, z ktorého niet úniku.

Vidí svoj život ako na dlani a cíti sa byť bezvýznamným a malým, bitým okolnosťami a príkormi, ľudskou zlobou a zradou, vlastnými zlyhaniami, úzkosťou, strachom z budúcnosti.

Zdá sa mu neznesiteľné žiť i naďalej, ako si zvykol a nenávidí každý nový deň, pretože aj ten istotne znovu prinesie len nové trpké skúsenosti, nové sklamania...

To je tá pravá chvíľa, kedy zvyčajne príde pomoc: vo forme nenápadnej knižky, článku, úprimného slova starého priateľa, nových okolností, ktorým musíme čeliť, nového pohľadu na svet – a my ju zvyčajne odmietneme...

Pretože to staré v nás sa bráni, odmieta prijať nový pohľad na veci.

Snažíme sa sami seba presvedčiť, že čo počujeme je nezmysel, pretože to nijako nezapadá do myšlienkovej schémy, čo sa v nás formovala celé roky.

Ale postupne sa lady začnú roztápať. Pretože stále prichádzajú nové informácie, nová pomoc.

Až napokon nový pohľad na realitu prijmeme – a po čase už vôbec nerozumieme, ako sme mohli toľké roky premrhať v úplne falošnej predstave sveta okolo seba...

Autorka

I. kapitola

Prežijeme dni posledného súdu?

„Motýl zamáva krídlami – a zrodí sa hurikán.“

Veríte, že onedlho bude koniec sveta? Veríte, že žijeme v období tesne pred koncom a už len málo času nám zostáva na nápravu? Zo všetkých kútov sveta sa dnes ozývajú podobné hlasy, vykresľujúce hrôzy globálnej apokalypsy, ktorá údajne predpovedali proroci a ktorá istotne neminie našu generáciu. Báchorky?

Ešte nedávno by väčšina z nás reagovala len ironickým úškrnom. Ale dnes? Hranice priestoru, v ktorom žijeme, sa posúvajú do hlbokého vzduchoprázdna a svet, do ktorého sme sa narodili, už nie je ako býval. Dávno je preč doba, kedy naše predstavy o vesmíre a Zemi boli pekne usporiadané a na priamočiare otázky sme od vedy dostávali „zaručene platné“ odpovede. Zrazu nič nie je definitívne platné... A na naše úzkostlivé otázky vedci čoraz častejšie len rozpačito krčia ramenami.

Ešte prenedávnom nás učili, že najmenšou čiastočkou hmoty je nerozbitný atóm. Dnes nás kvantová fyzika učí o gluónoch, gravitónoch, fotónoch, neutronoch a kvarkoch, o slabej a silnej nukleárnej sile a o komplikovaných zákonitostiach v takých energetických procesoch, akým je elektromagnetizmus alebo gravitácia. S prekvapením sa dozvedáme, ako vo vesmíre všetko so všetkým navzájom súvisí a nič neexistuje v izolácii. V snahe nájsť najmenšiu časticu hmoty šokovaní fyzici nenašli doslova nič, len pohybujúce sa svetelné častice, vlny. Celú vesmírnu hmotu, i keď navonok pôsobí dojemom pevnosti a solídnosti, v skutočnosti tvoria nehmotné, energetické iskričky, ktoré sú v ustavičnom pohybe. Áno; zo svetla je zložený celý tento svet! A keďže sú stále pohybe, prístroje zachytávajú len nereálny obraz, púhe *aspekty* vecí – tak, ako existovali v tej-ktorej mikroveľičine času. Keby sila, čo ich drží dohromady v telesách, prvkoch, molekulách a atómoch, bola len o čosi menšia, vesmír by sa scvrkol do jedného bodu. A keby bola len o málo väčšia, rozplynul by sa donekonečna. A veda pritom iba v poslednom čase začína objavovať všetky tieto skutočnosti. Naši predkovia ich však poznali už oddávna.

Popis stvorenia vesmíru a sveta v starovekých filozofických koncepciách v mnohom pripomína moderné hypotézy astrofyziky. Najnovšie poznatky kvantovej fyziky vlastne dokazujú existenciu „čohosi“, čo kedysi na začiatku stvorilo vesmír z „ničoho“. Vesmír údajne vznikol „big-bangom“, výbuchom z jediného bodu – energetického centra, povahu ktorého si nik netrúfa odhadnúť. Aplikácia mechanickej Newtonovskej fyziky na vesmír je už dávno prekonaná. I malé dieťa vie, že hviezdy a planéty sa nepohybujú po jednoduchých, stabilných, kruhových, či elipsových dráhach, ale zároveň obiehajú okolo centier vyšších integrovaných systémov. Veď ak zem obieha okolo slnka a celý slnečný systém okolo stredu Mliečnej dráhy – a tá zase okolo ešte vyššieho centra, výsledná dráha Zeme v kozme je špirálovitá a veľmi komplikovaná. Vesmír je pre nás zatiaľ stále tajomným chaosom, plným dramatických zvrátov a závratných hĺbok, pretože tie zákonitosti len teraz začíname objavovať.

A ani naša matka zem nie je zrazu nemenná a stabilná, ako sme si mysleli. I keď máme zatiaľ ako-tak pevnú pôdu pod nohami, pomaly ale isto nás začína zrádzať. A nie je to jej vina, ale naša. Človek svojou priemyselnou aktivitou narušil rovnováhu prírody neslýchaným spôsobom. A všetci cítime, že vo vzduchu visí akási hrozba; niečo definitívne nie je v poriadku so svetom, v ktorom žijeme svoje životy...

Počet zemetrasení a sopečných výbuchov na zemi vzrastá z roka na rok. Prebúdajú sa mnohé sopky, ktoré neboli v činnosti celé tisícročia a otrasy pôdy sa začínajú prejavovať aj v oblastiach, kde na ne ľudia nie sú zvyknutí. *Lowel Ponte*, bývalý americký konzultant Pentagonu pre zmeny životného prostredia, v štúdiu „Ochladzovanie“ uvádza, že výbuch sopky Mount St. Helens sa považuje za signál k prebudeniu ďalších pätnástich sopiek v severo-východnom Pacifiku, výbuch ktorých sa očakáva v najbližšej dobe.

Po nehodách v atómových elektrárnach nás všetkých presiakol strach z globálneho nukleárneho nešťastia. *Dr. Ted Taylor*, atómový fyzik, upozorňuje, že okolo 30 krajín vo svete dnes vlastní plutónium, a tak sú teoreticky schopné vyrobiť nukleárnu zbraň. Jadrové zbrane v rukách fanatických vlád môžu spôsobiť globálnu katastrofu a po rozpade Sovietskeho zväzu sa vo veľkom rozmáha čierny obchod s plutóniom, ukradnutým v bývalých sovietskych republikách a v Rusku. Je tu vážna obava, že sa môže dostať do rúk fanatických teroristov.

A zo všetkých kútov sveta prichádzajú správy o neobvyklých klimatických poruchách. ***Náhle výkyvy počasia:*** povodne, uragány, vlny tsunami, neznesiteľné horúčavy a následné suchá spôsobujú všade na svete obrovské materiálne škody a veľké straty na životoch. Vo všetkých moriach a oceánoch sa znižujú počty rýb, ubúda pitnej vody a vša-

de klesajú počty vtákov. Nedostatok pitnej vody sa najviac prejavuje v Indii a v Číne, pretože tieto krajiny sú najviac preludnené. *Lester Brown*, kanadský novinár, píše o katastrofálnych hospodárskych dôsledkoch pramalého počtu tresky v loviskách Atlantického oceánu pre kanadskú provinciu Newfoundland.

A posledné výskumy Golfského teplého prúdu, zákonitostí prúdenia atlantických vôd a ich následkov na celkové podnebie planéty dokazujú, že tento komplexný systém je značne narušený. Hlavnú úlohu v tých procesoch zohráva totiž množstvo vody, ktorá na severe každoročne zamrzá. Voda okolo ľadu je potom slansšia, klesá ku dnu a ten pohyb dáva zrod mohutnému prúdeniu vôd v Atlantickom oceáne, ktoré sa v konečnom dôsledku prejavuje ako Golfský prúd. Tento prúd teplých vôd má nesmierny význam pre Európu, lebo ju zohrieva a práve jemu vďačíme za naše mierne zimy. Problém je v tom, že globálne otepľovanie planéty spôsobuje, že vody, ktorá na severe každoročne zamrzá, je čoraz menej, a tak sú tu vážne obavy, že v budúcnosti budeme mať v Európe nielen kruté zimy, ale pravdepodobne aj trvalé, veľmi chladné počasie – **novú dobu ľadovú**.

Vo svete sa objavujú nové mutácie vírusov a baktérií, spôsobujúce **neznáme ochorenia rastlín, zvierat a ľudí**. V roku 1993 sa v Novom Mexiku, v Arizone a v Colorade objavilo nové ochorenie, podobné chrípke, spôsobené jedným zo skupiny tzv. hanta-vírusov, výskyt ktorých na americkom kontinente spôsobil nemalé prekvapenie. Okolo 30 obyvateľov, väčšinou miestnych Indiánov, farmárov a majiteľov rekreačných chatiek, ktorí prichádzajú do styku s divinou a s hlodavcami, ťažko ochorelo a niektorí z nich zomreli, kým sa epidémii podarilo dostať pod kontrolu. Počty ľudí, chorých na AIDS alebo prenášajúcich vírus HIV sa stále zvyšujú. Toto ochorenie sa teraz začalo rapídne šíriť hlavne v krajinách tretieho sveta.

Vážne obavy spôsobuje i nové onemocnenie, ktoré po prvý raz hlásili z Anglicka, ale neskôr aj iné európske krajiny, USA a Kanada váhavo priznali, že majú každoročne sa zvyšujúci počet obyvateľov, napadnutých touto nebezpečnou chorobou (mäsožravá choroba). Dokonca aj Lucien Bouchard, quebecký politik, týmto spôsobom prišiel o nohu. Ide o nákazu baktériou typu *Streptokokus A*, ktorá za normálnych okolností spôsobuje zápal hrdla a lieči sa bez problémov antibiotikami. Túto baktériu prenáša takmer každý desiaty človek. Niečo sa však s tou baktériou stalo. Čosi spôsobilo neočakávanú genetickú zmenu. Niektorí vedci sa domnievajú, že ju pravdepodobne napadol vírus. Nová mutácia spôsobuje najskôr očervenenie kože, napríklad v mieste menšieho poranenia, neskôr sa objavia pluzgiere a nákaza potom veľmi rýchlo napadá hlbšie tkanivá. Ochorenie neskôr pripomína gangrénu. Šokujúca je však rých-

losť, akou sa toxíny šíria a aký účinok majú na ľudský organizmus. Infekcia doslova požíera tuk a tkanivá rapidnou rýchlosťou a človek zomiera na otravu krvi do troch dní. Ak sa onemocnenie zavčasu diagnostikuje, podarí sa ľudí zachrániť amputáciou postihnutého orgánu, inak je však úmrtnosť takmer stopercentná.

Nie je presne známy počet ľudí, nakazených žltáčkovým vírusom Hepatitis A, B, a C, ale to číslo je obrovské. Pritom veľa ľudí o onemocnení ani nevie. Hepatitis C spôsobuje cirhózu a neskôr rakovinu pečene a osoby sa ním nakazili zväčša prostredníctvom nedostatočne dezinfikovaných injekčných striekačiek či transfúziou krvi v čase, keď sa o tom nebezpečenstve ešte nevedelo. Vo svete sa začínajú vyskytovať nezvyčajné bakteriálne nákazy pľúc, abnormálne nákazy menších poranení a neznáme gynekologické choroby. **Zvýšil sa výskyt rakoviny** všetkých druhov a aj choroby, ktoré sa ľudstvu medzitým podarilo ako-tak dostať pod kontrolu, napríklad tuberkulóza, malária, znovu spôsobujú problém, zvlášť v rozvojových krajinách, pretože mikróby si vypestovali prirodzenú odolnosť voči používaným liečebným prostriedkom.

Americký virológ *Dr. Steven Morse* sa nazdáva, že príčinou objavenia sa nových vírusov a baktérií sú zásahy človeka do vyvážených prírodných ekologických celkov. Civilizácia prináša do rozvojových krajín zmeny v spôsobe života, ktoré potom nepriaznivo ovplyvňujú celé životné prostredie a vytvárajú živnú pôdu pre **epidémie**. Honba za ziskom spôsobuje, že lesy a pralesy sa bezohľadne vyrubujú, čo má potom za následok eróziu pôdy, chemické znečistenie prostredia, atď. Za získané peniaze si obyvatelia tých krajín ochotne kupujú výrobky z vysokorozvinutých krajín. Človek ochotne a rád prijíma všetko príjemné, čo civilizácia so sebou prináša. Ale keďže obyvateľstvo týchto krajín nemá vybudovaný žiadny systém odstraňovania odpadkov, ani vyhovujúcu kanalizačnú sieť v preľudnených mestách; nemá v podvedomí vyvinutý, po stáročia budovaný zmysel pre zodpovednosť, ani nevyhnutnú vedomosť o existujúcich rizikách, stáva sa potom ľahko obeťou nekontrolovateľných epidémií.

Typickým príkladom je epidémia „Čiernej smrti“ v Surate, v Indii – vírus, ktorý v 14. storočí zahubil v Európe takmer 15 miliónov ľudí. V Indii ním boli nakazené potkany, ktoré žili na haldách odpadkov v blízkosti mesta. Dlhotrvajúci dážď ich zahnal do blízkych domov a choroba sa na ľudí preniesla cez blchy. A ľudstvo si pritom môže gratulovať, že vírus Čiernej smrti je dnes možné bez problémov liečiť tetracyklínom! Keby to bol niektorý z vírusov, ktoré sa v posledných desaťročiach rozšírili v Afrike, napríklad Ebola, ktorý premieňa vnútorné orgány na krvavú, tekutú masu a ktorý v roku 1995 vydesil celý svet, keď v Zaire vypukla veľká epidémia, alebo vírus X, ktorý v roku 1993 zahubil tisíce ľudí v Sudáne – z vyše 900 miliónov obyvateľov Indie by veľa nezostalo...

Vírusy Ebola a X patria do skupiny tzv. Filo-vírusov. Po prvý krát upútali pozornosť verejnosti v roku 1967, kedy sa 23 pracovníkov farmaceutického laboratória v Marburgu (Nemecko) infikovalo a sedem z nich zomrelo, kým sa epidémiu podarilo zastaviť. Vírus prenášali laboratórne opice, ktoré usmrcovali pri vývoji očkovacích prostriedkov proti obrne. Ebola stále ešte zabíja každoročne stovky ľudí v Zaire, vrátane obetavých reholných sestier a kňazov v miestnej nemocnici Katolíckej misie. Spôsobuje nezastaviteľné krvácanie vnútorných orgánov a chorý krváca dokonca i cez oči. Prenáša sa väčšinou dotykom a cez injekčné striekačky, ktoré jednoducho nemožno vírusu zbaviť žiadnou doteraz používanou sterilizačnou metódou. Tento vírus v roku 1976 spôsobil veľkú epidémiu v niektorých afrických dedinách. Miestnym starejším sa ju podarilo zastaviť tým, že chorých prísne izolovali a po smrti zapálili ich chalupy a všetok majetok. V roku 1989 vo Virgínii, USA, prvýkrát zaznamenali, že vírusy z tejto skupiny sú prenosné aj vzduchom, keď kýchajúce a kašľajúce opice nakazili ľudí. Našťastie, táto konkrétna forma nespôsobila smrť ani jednej z nakazených osôb, ale aj tak výskumné laboratórne stredisko zatvorili a naplnili smrtiacimi plynmi, ktoré zabili všetko živé, a doteraz je vzduchotesne izolované.

Veľké obavy spôsobuje práve tá nesmierna variabilita a prispôbiivosť týchto mikro-organizmov. I keď sa väčšinou prenášajú len dotykom, keby sa mutáciou zmenili, ktorýkoľvek by vyhladil celé krajiny. **A pri dnešnej nekontrolovateľnej migrácii obyvateľstva, každé ohnisko epidémie ohrozuje vlastne celý svet.** Svedčí o tom aj rozšírenie vírusu „Čiernej smrti“ z Indie na všetky pevniny v priebehu niekoľkých týždňov! Väčšina odborníkov sa zhoduje v názore, že objavenie sa nových mutácií vírusov a baktérií predstavuje vážnu hrozbu pre budúce generácie. V honbe za ziskom sa chytajú divé zvieratá, obyvateľstvo migruje z krajiny do krajiny, a tak sa ľudia dostávajú do styku s bacilmi, voči ktorým nie sú odolní. Podobným spôsobom napríklad biely človek neúmyselne priniesol bacily tuberkulózy, obrny atď. do amazónskych pralesov, kde postupne zahubili veľkú časť indiánskeho obyvateľstva. Iní sa nazdávajú, že **nové mutácie** mikrobov by mohli súvisieť s tými zmenami v prostredí, ktoré sa dejú z iných príčin a v planetárnom meradle. Niečo totiž nie je v poriadku s našou Zemou...

Ako vieme, geografické a **magnetické póly Zeme** sa nezhodujú; nachádzajú sa v tom istom mieste a vzdialenosti medzi nimi sa ustavične menia – póly putujú. Od roku 1850 do roku 1950 tá vzdialenosť nebola väčšia, než 2 – 3 kilometre. Avšak od roku 1950 sa severný magnetický pól posunul až o 300 kilometrov. A vedcom zatiaľ podarilo dokumentovať 171 cylických repolarizácií – vzájomných výmen magnetických pól (pozitívny magnetický pól sa periodicky mení na záporný a naopak). Nie

je jasné, či k tej výmene dochádza postupne, v priebehu niekoľkých tisícročí alebo či prebieha náhle, rýchlo a katastroficky. Obe teórie majú svojich zástancov i odporcov. A vedcom zatiaľ nie je celkom jasné ani to, akým spôsobom magnetické pole vlastne vzniká a ako funguje. Väčšinou sa zhodujú v tom, že ho vytvára rozdielnosť reakcie zemského jadra a pláštá na pohyb planéty okolo vlastnej osi a ich vzájomná interakcia. Intenzita magnetického poľa je teda možno priamo závislá od rýchlosti krútenia planéty okolo vlastnej osi.

Intenzita toho poľa sa znižuje a nik nevie prečo; pokles zaznamenávali už od minulého storočia. Do 50-tych 20. storočia bolo klesanie pomerne stabilné, ale teraz sa rýchlosť rapídne zvyšuje; magnetické pole dnes už dosahuje menej, než dve tretiny pôvodnej hodnoty. Pritom nám je dnes už jasné, že toto pole je dôležité pre ochranu všetkého živého pred radiáciou zo slnka a z vesmíru. Nad severným a južným magnetickým pólom sa každoročne na jar a na jeseň objavujú rozsiahle „dieiry“ – oblasti bez ozónovej vrstvy. V tlači sa väčšinou uvádza, že ich majú na svedomí freóny zo sprejov a chladiarenských zariadení. Freóny však možno nie sú jedinou príčinou. Tie zmeny možno súvisia so slnečným žiarením a magnetickým pólom.

Pri výskume hlbkových vrstiev z dna oceánov objavili geológovia priamu súvislosť medzi výmenami magnetických pólov a hromadným vyhynutím živočíšnych a rastlinných druhov. *Richard Uffen* z newyorskej štátnej univerzity dokazuje, že počas výmeny sa magnetické pole zredukuje takmer na nulu, čo má za následok, že živé organizmy už nechránia tzv. Van Allenové ozónové pásy a sú vydané napospas žiareniu z vesmíru a solárnemu vetru. Toto môže mať za následok nielen mutácie všetkého živého, ale i hromadné umieranie. A v poslednom čase sa potvrdila vysoká citlivosť živých organizmov na výkyvy v intenzite magnetického poľa. Už pri obyčajnej búrke sa toto pole prudko znižuje, čo má potom za následok emocionálny stres, výkyvy tlaku krvi, zmeny v srdcovom rytme, zvyšuje sa počet samovrážd a zhoršuje stav duševne chorých pacientov. Nie všetky osoby reagujú na tieto zmeny rovnako, ale nepopierateľné je, že **toto pole má nesmierny význam pre život**. Bez neho by sa hmyz, vtáky a ryby a iné živočíchy vôbec nevedeli orientovať. Niektorí hovoria, že ak bude klesať takýmto alebo zvyšujúcim sa tempom, už o dvesto rokov klesne na nulu.

V posledných desaťročiach boli zaznamenané aj isté nepravidelnosti v pohybe Zeme okolo vlastnej osi – **nevysvetliteľné otrasy** a jej pohyb sa viditeľne spomalil. V parížskom observatóriu, ktoré používa špeciálne atómové hodiny na stanovenie oficiálneho zemského času, museli v roku 1979 prispôsobiť atómový čas skutočnému solárnemu. Ako sa vyjadril zástupca tejto inštitúcie: „*Zem sa nekrúti okolo vlastnej osi takou*